צו

א. אין ערשטן טייל פון אונזער סדרה רעדט זיך וועגן פינף סוגים[1] אין קרבנות: עולה, מנחה, חטאת, אשם און שלמים — און ביי יעדן פון זיי איז דער פסוק[2] מקדים „(ו)זאת תורת ה..".

דער פשוט'ער פירוש פון „זאת תורת" איז — „דאס איז די תורה (די הלכות) פון ..": און כאטש אז די דינים פון די אויבנדערמאנטע קרבנות זיינען שוין געזאגט געווארן אין פרשת ויקרא, פונ־דעסטוועגן איז מתאים דער לשון „זאת תורת" בפרשתנו, ווייל דא, אין דער פרשה, קומען צו נאך פרטי דינים וואס זיינען נ'ט געזאגט געווארן אין דער פריערדיקער פרשה*[2].

אבער אין תורת כהנים[3] (ועד'ז אין ש'ס[4]) לערנט מען ארויס פון „זאת תורת העולה — תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו", אז דער וואורט „תורת" קומט מרבה זיין אז סוג אין עולה[5] (פסולין), וואס לולי דעם ריבוי וואלט מען ניט געווואוסט אז ביי אים גייט אן דער דין פון עולה („העולה .. על המזבח"[6]).

ועד'ז ביי די אנדערע פיר סוגים — מנחה, חטאת, אשם און שלמים — אז דער וואורט „(זאת) תורת" איז ביי יעדערן פון זיי מרבה נאך א מין קרבן וואס לולי דעם ריבוי וואלט ער ניט נכלל געווארן צווישן די אנדערע מינים פון זעלבן קרבן[7] (בנוגע צו א געוויסן דין עכ"פ), און ווי דער תורת כהנים[8] טייטשט אויס:

„תורת המנחה, תורה אחת לכל המנחות שיהו טעונות שמן ולבונה", אז אויך „מנחות שאין שיריהם נאכלין[9] (ווי מנחת כהנים) .. טעונות שמן ולבונה"; „תורת החטאת, תורה אחת לכל חטאות שיהא דמם טעון כיבוס", אז אפילו „חטאות הפנימיות (וואס „אינן נאכ־לות"[10]) .. דמם טעון כיבוס"; „תורת האשם, תורה אחת לכל אשמות שיהא דמם ניתן למטה", אז אויך „אשם מצורע" איז דמו „ניתן למטה" (כאטש ביי אשם מצורע שטייט[11] „כחטאת האשם הוא" און דער דם חטאת איז

---

1) ל' הרמב"ם בספרו (הל' מעה"ק בתחלתו ובכ"מ) „מינים", כי לשונו לשון המשנה והתנ"ך וכו', אבל בס' חז"ל שלאחריו מפרטים יותר וקוראים למין הכולל כמה מינים — „סוג" (ראה בס' ביאור מלות ההגיון וכיו"ב). וראה הקדמת פיה"מ לס' קדשים (העתקת קאפח) „מין" וגם „סוג".

2) ו, ב — „זאת תורת העולה": שם, ז — „וזאת תורת המנחה": שם, יח — „זאת תורת החטאת": ז, א — „וזאת תורת האשם": שם, יא — „וזאת תורת זבח השלמים".

*2) ראה רשב"ם ריש פרשתנו.

3) עה"פ.

4) זבחים פד, סע"א. ושי"נ.

5) להעיר מרמב"ן ומפרשי רש"י ריש פרשתנו.

6) פרשתנו ו, ב.

7) כלשון התו"כ (גבי מנחה חטאת ואשם) „וכי מנין יצאו מכלל" (וכיו"ב).

8) בכל אחד במקומו. ועד"ז בש"ס גבי חטאת (משנה זבחים רפי"א) ושלמים (זבחים בסופה).

9) ו„נאמר (ויקרא ב, א־ג) ויצק עלי' שמן ונתן עלי' לבונה והגותרת מן המנחה לאהרן ולבניו" (תו"כ כאן).

10) ו„נאמר (פרשתנו ו, יט־כ) הכהן המחטא אותה יאכלנה ואשר יזה מדמה תכבס" (תו"כ כאן). אבל ראה לקמן בפנים סעיף ד' והערה 21.

11) מצורע יד, יג.

„ניתן למעלה"): און פון „תורת זבח השלמים — תורה אחת לכל השל־מים"[12] לערנט מען אֲפ „לעשות זמן בבמה בזמן אהל מועד" (אז אויך ביי א „במה"[13] איז דא דער דין פון נותר ופיגול).

ב. ווי איז שיטת רש"י בהנ"ל — בפירושו עה"ת? — געפינט מען אין דעם א דבר פלא:

ביי די ערשטע צוויי מאל וואו עס שטייט „זאת תורת" — ביי עולה און מנחה — איז רש"י מפרש אז „תורת" קומט מרבה זיין — „תורה אחת לכל (לכולן) כו"", און ברענגט אראֲפ די לימודים פון תורת כהנים: אבער ביי די לעצטע דריי — „זאת תורת החטאת", „וזאת תורת האשם", „וזאת תורת זבח השלמים" — איז רש"י גאָרניט מפרש.

איז תמוה — ממה נפשך: אויב רש"י נעמט אן אז „תורת" איז א ריבוי, האָט ער געדאָרפט מפרש זיין אין וואָס באָ־שטייט דער ריבוי פון „זאת תורת" אויך ביי די לעצטע דריי, חטאת אשם און שלמים; און אויב רש"י האָלט אז ע"ד הפשט איז „תורת" ניט קיין ריבוי און זיין פירוש איז כפשוטו (כנ"ל) — פאָר־וואָס איז ער מפרש אז ביי עולה און מנחה איז עס יע א ריבוי?

ג. לכאורה וואָלט מען געקענט פאָרענטפערן: רש"י נעמט טאָקע אן אלס כלל אז „תורת" איז א ריבוי, און ווי ער איז מדגיש בפירושו אויף זאת תורת העולה[5]: „שכל תורה לרבות הוא בא לומר תורה אחת לכל כו"[14]; ומהאי טעמא דארף ער שוין ניט אויסטייטשן אז אויך ביי חטאת, אשם און שלמים קומט עס „לרבות", און ער פאָרלאָזט זיך אויפן תלמיד[15] אז ער וועט אליין זוכן און געפינען אין וואָס ס'באָשטייט דער חידוש וריבוי פון וואָרט „תורת" ביי יעדן פון זיי.

און דאָס וואָס ביי „וזאת תורת המנחה" פאָרלאָזט זיך ניט רש"י אויפן תלמיד און טייטשט אויס דעם ריבוי — „תורה אחת לכולן להטעינן שמן ולבונה האמורין בענין, שיכול אין לי טעונות שמן ולבונה אלא מנחת ישראל שהיא נקמצת, מנחת כהנים שהיא כליל מנין ת"ל תורת" — איז עס ווייל ביי מנחה איז דא א מקום לטעות, אז דער „תורת" קומט מרבה זיין אן אַנדער דין:

די גמרא[16] לערנט אֲפ פון „וזאת תורת

12) בתו"כ וש"ם לא הועתקו תיבות אלו. אבל זהו טעם הלימוד, כמפורש ברש"י זבחים שם. קרבן אהרן לתו"כ שם.

13) ראה תו"כ וזבחים שם הטעם שהוצרך לרבותו.

14) באברבנאל ריש פרשתנו מפרש: וכאלו יאמר הכתוב על מה שנזכר בסדר ויקרא .. זאת שכבר זכרנו לעיל בדבור שעבר היא תורה כוללת לכל העולות.

ומה שפירש"י ש„תורת" הוא ריבוי [היינו שבא לרבות עוד מין כמו „פסולים" וכו' — שלולי הריבוי לא היינו אומרים שהוא בכלל • — כבתורת כהנים] — יש לומר, שמכיון שנאמר „זאת תורת גו'", קשה לפרש דקאי „על מה שנזכר בסדר ויקרא" (וראה לקמן בפנים סעיף ז').

15) כמדובר כמה פעמים, שכשם שאין „חסר" בפרש"י (שמתרץ כל קושיא שישנה בפשוטו של מקרא), כך אין „יתר" בפירושו, ולכן — כל ענין שבן חמש למקרא יוכל להבין מעצמו (אם מפשטות הכתובים או מפירוש רש"י שכבר למד), אין רש"י כותבו וסומך על התלמיד.

16) מנחות עב, ב וברש"י שם.

•) כי זה שדיני הפרשה הם כלליים לכל מיני העולה וכיו"ב (ראה מלבי"ם כאן) — היינו יודעים גם אם ה' כתוב „אם עולה קרבנו" (סתם) וכיו"ב — ולא הול"ל „זאת תורת" שפירושו הפשוט אינו מחאים כאן (מכיון שרוב דיני הקרבנות נאמרו בפ' ויקרא).

המנחה — תורה אחת לכל המנחות", אז[1] אויך מנחות „דלא כתיבא" (עס שטייט ניט ביי זיי בפירוש דעם דין פון שיריהן נאכלין לכהנים — ווי מנחת חוטא) איז „שיריהן לכהנים"[17].

און כדי אז מען זאל ניט מיינען אז ע"ד הפשט איז „תורת (המנחה)" מרבה דעם דין פון „שיריהן לכהנים" ביי מנחת חוטא (ווי די גמרא לערנט), איז רש"י מעתיק בפירושו די דרשה פון תורת כהנים: און ווי רש"י האט שוין פריער[18] מפרש געווען, אז דער דין הנ"ל (אין ש"ס) אז אויך א מנחת חוטא „שירי נאכלין" ווערט אפגעלערנט — „לפי פשוטו"[19] — פון דעם פסוק (אין דער פריערדיקער פרשה[20]) „והיתה לכהן כמנחה".

ד. אבער דער ביאור איז ניט מספיק, ווייל:

א) וויבאלד אז רש"י האט שוין געזאגט בפירושו, כנ"ל, אז דער דין פון מנחת חוטא ששירי נאכלין ווערט אפגעלערנט פון א פסוק איז פ' ויקרא — איז שוין ניט נויטיק צו באווארענען אז דאס איז ניט דער דין וואס „תורת המנחה" קומט מרבה זיין.

ב) ועיקר: עס לייגט זיך ניט אויפן שכל, אז א בן חמש למקרא ווערט אליין וויסן און פארשטיין וואס עס לערנען די ריבויים וואס שטייען אין תורת כהנים ביי חטאת אשם און שלמים:

„זאת תורת החטאת" — פונוואנען זאל א בן חמש למקרא פארשטיין אז אויף דעם דין „חטאות הפנימיות .. דמם טעון כיבוס" דארף מען האבן א לימוד מיוחד[21] — די סברא איז פונקט פארקערט: מה־דאך אז חטאות החיצוניות „דמם טעון כיבוס", איז כש"כ וק"ו אז אזוי איז דער דין ביי חטאות הפנימיות[22].

[די הוה אמינא אז חטאות הפנימיות זאלן ניט דארפן האבן כיבוס, ווערט ארויסגעלערנט אין תורת כהנים מיט א ק"ו פון קדשי קדשים: „ומה אם קדשי קדשים ששוו לחטאות החיצונות למריקה ולשטיפה לא שוו לכיבוס, חטאות הפנימיות שלא שוו למריקה ושטיפה אינו דין שלא ישוו להם לכיבוס" —

17) והוצרך לריבוי ד„תורת" • — כי לולי הריבוי הו"א שאי"ז בכלל מנחה, שהרי מנחת חוטא חטאת היא (ויקרא ה, יב. וראה רש"י פרשתנו ו, יו"ד (מתו"כ עה"פ. זבחים יא, א. מנחות ב, ב)).

18) ויקרא שם, יג.

19) ולפי „רבותינו דרשו" קאי הפסוק „והיתה לכהן כמנחה" במנחת חוטא של כהן וללמד שהיא ב„כליל תהי' לא תאכל" (פרשתנו ו, טז) כמנחת נדבת כהן.

ויש לומר, ש„לפי פשוטו" דין זה אי"צ כלל קרא מיוחד, כי נלמד ממש"נ (פרשתנו שם) „וכל מנחת כהן כליל תהי' גו" [ומה שפירש"י שם (טו) „וכן כל מנחת כהן של נדבה כליל תהי'" — היינו, שגם „של נדבה כליל תהי'", וכ"ש של חובה (ראה מפרשי רש"י שם)].

20) ויקרא שם.

•) משא"כ זה שנלמד מ„זאת תורת המנחה גו" דגם מנחות דלא כתיב בהו מצה „באות מצה" (מנחות נב, סע"ב ואילך) — יש לומר שאין צריך ע"ז הריבוי ד„תורת".

21) כי אף שדין זה נאמר בהמשך ל„הכהן המחטא אותה יאכלנה" (כנ"ל הערה 10) — אין טעם לומר שהדין דדמם טעון כיבוס הוא דוקא גבי חטאות הנאכלות.

22) בזבחים (צב, ב — לדעת רבה), דהכתוב דכיבוס אירי בפנימיות („אשר יזה בהזאות (בניזאות) הכתוב מדבר"), ו„תורת" מרבה גם הנאכלות (שאין בהן קדושה כ"כ כהפנימיות) — אבל ע"ד הפשט, כל הפרשה קאי בנאכלות.

ס׳איז אבער לגמרי ניט מסתבר צו זאגן, אז רש״י פארלאזט זיך אז דער תלמיד וועט פון זיך אליין קומען צו דעם ק״ו (ובפרט וועז דער דין אז חטאות הפנימיות לא הושוו למריקה ושטיפה[23] וועלט ניט דערמאנט אין פירוש רש״י אין חומש[24]).

„וזאת תורת האשם״: וועגן אן אשם מצורע וועלט בכלל דערציילט ערשט שפעטער אין פ׳ מצורע[25] — היינט ווי איז שייך צו זאגן אז דער תלמיד וועט דאָ פון זיך אליין ארויסלערנען דעם ריבוי וואס שטייט אין תו״כ (אז אויך דער דם פון אשם מצורע „ניתן למטה״)[26] ?

23) ראה פי׳ הראב״ד לתו״כ ש.אם נפל מרוטבן על הכלי די להם כדי געלה מפני שהן כחטאת הפסולה שהכתוב ממעטה ממריקה ושטיפה כו״ (תו״כ לקמן פסוק כא־כב) — והרי רש״י לא הביא דין זה דחטאת פסולה נתמעטה ממריקה ושטיפה.

בפי׳ רבינו הלל וק״א לתו״כ שם, דמה שחטאות הפנימיות אינן במריקה ושטיפה הוא מפני דלשריפה קיימי ולא לבישול (וא״כ אי״צ ע״ז קרא) — אבל ראה ק״א שם, ד(לפי זה) „ק״ו זה אינו ק״ו בלל אחר דמה שלא הושוו לחטאות החיצוניות במריקה ושטיפה אינו מהעדר השווי אלא מפני דא״א בהם בישול כו״.

ולהעיר מרש״י זבחים שם (ד״ה ה״ק): מריקה ושטיפה דההיא דוקא בנאכלות דסמיך לי׳ כל זכר בכהנים יאכל אותה.

24) ולהעיר, דמזה שכתב רש״י „והוא הדין לכל קדשים״ רק גבי הדין דכלי חרש ישבר (ו, כא) ולא גבי הדין ד„מורק ושוטף״ (שם) [דלא כבתו״כ (שם, כב) וזבחים (צה, ב במשנה. צו, ב). וראה רמב״ם וראב״ד הל׳ מעשה הקרבנות פ״ח הי״ד] — משמע, שהדין ד„מורק ושוטף״ ע״ד הפשט הוא רק בחטאת ולא בשאר קדשים, כמשנ״ת בלקו״ש חכ״ז ע׳ 36.

25) כי אף שאשם מצורע כבר נזכר בפרש״י (ויקרא ה, יט) — הרי הצורך בריבוי ד„תורת״ הוא מצד הקרא דמצורע (יד, יג), כנ״ל בפנים סעיף א׳.

26) בזבחים (מח, א) וכריתות (כב, ב) יליף מ„זאת תורת האשם תורה אחת לכל האשמות״ דגם אשם תלוי הוא של ב׳ סלעים („בסף שקלים״) —

און אוודאי איז א בן חמש ניט שייך צו פארשטיין פון זיך אליין אז „וזאת תורת זבח השלמים״ קומט מרבה זיין קרבנות במה (ווי ס׳ווערט ארויסגעלערנט אין תו״כ)[27]: ועוד ועיקר — דאס זיינען דינים וואס ער וועט וועגן זיי לערנען ערשט אין פ׳ ראה[28].

ה. דער ביאור אין דעם:

לויטן דרך הפשט איז מובן, אז דאס וואס „כל תורה לרבות הוא בא״ איז נאר וועז דער ווארט „תורת״ איז איבעריק, אדער נאכמער — וועז ער איז ניט צוגעפאסט אין פסוק — ולדוגמא: ביי „זאת תורת העולה״, וואס די מערסטע (דינים —) תורות פון עולה שטייען שוין אין פ׳ ויקרא, היינט ווי פאסט דא דער לשון „זאת תורת העולה״, אז דאס — די געציילטע דינים וואס קומען דא צו — איז „תורת העולה״? מוז מען

אבל לרש״י נלמד זה ממש״נ „בערכך״ (ויקרא ה, יח וברש״י. מתו״כ עה״פ. רבנן — זבחים וכריתות שם).

וגם ע״ד ההלכה — זהו רק לדעת ר״ק. וראה שטמ״ק זבחים וכריתות שם (וראה גם במקומות שצויינו לקמן הערה 38) — שהדרשה „תורה אחת לכל כו״ בנדו״ז הוא שונה משאר המקומות (שלכן יש בזה פלוגתא אי אמרינן בזה „תורה אחת לכל כו״). וראה לקמן בפנים סעיף ז׳.

27) נוסף לזה שהההו״א שאין זמן בבמה הוא רק מצד ק״ו כו׳ (תו״כ וזבחים שצויינו לעיל הערה 8), שאינו פשוט (לבן חמש).

28) יב, ח וברש״י שם. — אף שכבר נזכר ברש״י (ויקרא א, ג. יא).

*) ויש לומר, דהא שס״ל לרבנן (כריתות שם) דלא ילפינן דין הנ״ל דאשם מתורה אחת כו׳ מפני ד„הו״א כי אמינא תורה אחת לכל אשמות הני מילי בשאר אשמות ודאין אבל אשם תלוי כו״ — אף שגם בכ״מ, הדרשה ד„תורה אחת כו״ באה לרבות סוג שיש הו״א שאינו בכלל (כנ״ל בפנים ס״א) — כי בנדו״ז יש לדחות הדרשה מכיון שאינה דומה לשאר המקומות, כבפנים ההערה.

דעריבער לערנען אז „תורה לרבות הוא בא לומר תורה אחת לכל העולין"[29] —

[ועד"ז ביי „זאת תורת המנחה" און „וזאת תורת החטאת" — וואס דער רוב פון זייערע דינים זיינען שוין געזאגט געווארן אין פ' ויקרא, און אין אונזער פרשה וועלן צוגעגעבן נאר עטלעכע דינים].

משא"כ „וזאת תורת האשם", וואס די דינים פון קרבן אשם שטייען ניט אין פ' ויקרא — דארט[30] וועלן נאר אנגעזאגט וועל עס דארף ברענגען אן אשם, אבער ניט די דינים פונעם קרבן אליין; ובמילא דארף אויסקומען, ע"ד הפשט, אז דער פירוש פון „זאת תורת האשם" איז „דאס איז די תורה (די דינים) פון אשם"[31].

און עד"ז ביי „וזאת תורת זבח השלמים", וואס מיינט א קרבן תודה[32], ווי דער פסוק איז גלייך ממשיך „אם על תודה יקריבנו גו"[33] — וועלן דאך קרבן תודה איבערהויפט ניט דערמאנט אין פ' ויקרא, ובמילא איז „זאת תורת זבח השלמים" ניט קיין ריבוי, נאר זיין פירוש איז כפשוטו, וכנ"ל.

ו. עס בלייבט אבער ניט פארשטאנדיק פארוואס רש"י איז גארניט מפרש אויף „זאת תורת החטאת", וואס [קען ניט געטייטשט ווערן כפשוטו (ווייאלד אז רוב דיני חטאת שטייען שוין אין פ' ויקרא), נאר עס] קומט „לרבות". מוז מען זאגן, אז ע"ד הפשט איז דער ריבוי פון „תורת החטאת" אזוי פשוט, אז רש"י דארף עס גארניט שרייבן בפירוש. והביאור בזה:

גלייך נאך „תורת החטאת" זאגט דער פסוק „במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת"[34], אז („חטאת" סתם) אלע חטאות — אפילו חטאת פון כהן המשיח וחטאת הקהל ביי וועלכע עס שטייט ניט אין פסוק בפירוש אז די שחיטה איז בצפון (במקום אשר תשחט העולה) — איז זייער שחיטה בצפון[35].

עס איז אבער דא איין מין אין קרבן חטאת ביי וועלכן מיואלט געקענט טראכטן אז (אע"פ עס שטייט „תשחט החטאת" סתם, איז אבער) זיין שחיטה ניט בצפון — און דאס איז א קרבן עולה ויורד, וואס איז תלוי אין דער יכולת פון מענטשן: אויב ער איז פארמעגלעך, ברענגט ער „נקבה מן הצאן כשבה או שעירת עזים"; „ואם לא תגיע ידו די שה והביא .. שתי תורים או שני בני יונה גו" — אן עוף; „ואם לא תשיג ידו .. והביא .. עשירית האיפה סולת לחטאת גו"[36].

וויבאלד אז ביי דעם סוג חטאת קען זיין די מציאות אז מען זאל ברענגען א קרבן וואס האט אינגאנצן ניט קיין שחיטה, און אפילו ניט מליקה במקום שחיטה (ווי ביי חטאת העוף — וואס דאס געפינט מען אויך ביי עולה[37]), נאר „סולת לחטאת" — איז מסתבר צו זאגן אז שחיטה איז ניט קיין ענין עיקרי אין

29) ראה מלבי"ם כאן.
30) ה, יד ואילך.
31) ועד"ז בעוד כמה מקומות שנאמר „זאת תורת" (וכיו"ב) — כמו: לקמן ז, לז. שמיני יא, מו. תזריע יב, ז. יג, נט. ועוד — ולא פרש"י כלום, כי במקומות אלו פירושו כפשוטו.
וצ"ע לשון רש"י „שכל תורה לרבות הוא בא".
32) ראה גם לקו"ש חי"ב ע' 21 ואילך.
33) ז, יב. וראה רש"י שם: נדר שלמים הללו.
34) ו, יח.
35) ראה גם תו"כ עה"פ: לרבות כל חטאות כו'. וראה תו"כ ויקרא ד, כד. זבחים מה, ריש ע"ב. מנחות נה, ב.
36) ויקרא ה, ו-יא.
37) ויקרא א, יד ואילך.

דער כפרה ובמילא מוז די שחיטה ניט זיין (בצפון) „במקום אשר תשחט העולה .. לפני ה׳", אפילו ווען מ׳ברענגט אַ שה וואָס דאַרף יע האָבן שחיטה.

אויף דעם קומט דער ריבוי „זאת תורת החטאת", אַז „תורה אחת לכל החטאות" — און וויבאַלד אַז אויך אַ קרבן עולה ויורד איז אַ חטאת, איז שחיטתה בצפון; און רש״י דאַרף עס גאָרניט אויסטייטשן בפירוש, וויבאַלד אַז דאָס איז דער ערשטער ענין וואָס שטייט גלייך נאָך „זאת תורת החטאת", און די דינים פון חטאת האָט ער אָט ערשט גע־לערנט אין פ׳ ויקרא.

ז. עפ״ז ווערט אָבער שווערער צו פאַרשטיין פאַרוואָס רש״י דאַרף מפרש זיין „וזאת תורת המנחה, תורה אחת לכולן להטעינן שמן ולבונה" (אויך „מנחת כהנים שהיא כליל") און פאַר־לאָזט זיך ניט דאָ, אַז מען וועט אַליין פאַרשטיין וואָס דער ריבוי איז, פונקט ווי ביי „זאת תורת החטאת"?

איז דער ביאור אין דעם:

ע״ד הפשט איז מסתבר, אַז „(זאת) תורת" קומט מרבה זיין („תורה אחת לכל..") דוקא בשייכות צו דינים וואָס שטייען אין דער פרשה גופא (נאָך דער הקדמה „זאת תורת גו׳")[38] — דאָס הייסט, אַז דער נאָכקומענדיקער דין איז שייך ביי אַלע מינים פון דעם קרבן (אפילו אַזאַ, וואָס מצד הסברא וואָלט מען אים ניט כולל געווען (בנוגע דעם דין) מיט די אַנדערע מינים);

אָבער אין דעם פאַל פון קרבן מנחה, איז דער ריבוי פון „תורת" בשייכות צום דין פון „טעונות שמן ולבונה", וואָס שטייט ניט אין אונזער פרשה (דאָ שטייט[39] נאָר „והרים ממנו גו׳ מסולת גו׳ אשר על המנחה גו׳", אָבער ניט דער עצם דין אַז טעונות שמן ולבונה), נאָר אין פרשת ויקרא[40];

וואָלט מען דעריבער געמיינט אַז ניט דאָס איז מרבה „זאת תורת" (נאָר ס׳איז אַ ריבוי בשייכות צו איינעם פון די דינים וואָס שטייען בפרשתנו דאָ) — באַ־וואָרנט רש״י אַז דער ריבוי מיינט אָט דעם דין[41].

נאָך אַ טעם פאַרוואָס מ׳וואָלט ניט אָנגענומען (אָן רש״י׳ס פירוש) אַז „תורת המנחה" קומט מרבה זיין דעם דין אַז מנחת כהנים טעונה שמן ולבונה:

די דינים פון מנחת כהנים, וועלכע שטייען נאָך דער פרשה פון „וזאת תורת המנחה", הויבן זיך אָן מיט אַ באַזונ־דערן דיבור — „וידבר ה׳ אל משה לאמר זה קרבן אהרן ובניו גו׳"[42];

און וויבאַלד אַז צווישן זיי איז ניט נאָר די הפסקה פון אַ באַזונדערער פרשה — וואָס די הפסקות הפרשיות זיינען „ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין"[43] — נאָר אויך דורך אַ באַזונדערן דיבור, איז שווער צו זאָגן אַז מיט „וזאת תורת המנחה, תורה אחת לכולן" מיינט מען מרבה זיין מנחת

38) ראה עד״ז תוד״ה הילכך (זבחים ח, א־ב), לר״ש (מנחות ג, ב — „ועוד כו׳"). שטמ״ק זבחים מח, א [ועייג״כ תוד״ה איתיבי׳ זבחים ט, ב. שטמ״ק כריתות כב, ב. ואכ״מ].

39) ו, ח.

40) ב, א.

41) ע״פ המבואר בפנים יומתק לשון רש״י „(להטעינן שמן ולבונה) האמורין בענין" — שבזה מבאר, שמכיון שסו״ס הם „אמורין בענין", אפ״ל שהריבוי ד„תורת" הוא בנוגע לדין זה.

42) ו, יב ואילך.

43) רש״י ר״פ ויקרא.

כהנים (אָז זי האָט דעם זעלבן דין ווי אַלע מנחות) וואָס איז אָפּגעטיילט מיט אַ נייעם דיבור וואָס ווייזט אַז די מנחה איז אַ נייער און באַזונדערער ענין

[ובמכש"כ פון דעם וואָס אפילו באַזונדערע סוגי קרבנות — מנחה אשם און שלמים[44] — זיינען ניט אָפּגעטיילט מיט אַ באַזונדערן דיבור, עס איז צווישן זיי נאָר דאָ אַ הפסק פון אַ נייער פרשה].

ח. ע"פ כהנ"ל קומט אויס, אַז די הוספה פון דער פרשת הקרבנות איז אונזער פרשה אויף די קרבנות פון פ' ויקרא באַשטייט פון צוויי סוגים: (א) אַ צוגאָב פון נייע פרטי דינים אין די קרבנות עולה מנחה און חטאת; (ב) די הוספה פון נאָך קרבנות — אשם ותודה — וואָס זייערע דינים שטייען בכלל ניט פריער: ועד"ז ביי די ערשטע דריי — איז דאָ דער ריבוי פון „(זאת) תורת" וואָס קומט מרבה זיין נאָך אַ מין פון דעם קרבן (תורה אחת לכל העולין, מנחות וכו').

און ווי רש"י איז מפרט די צוויי מיני הוספה ביים ערשטן קרבן — „זאת תורת העולה": „הרי הענין הזה בא ללמד (א) על הקטר חלבים ואברים שיהא כשר כל הלילה" — וואָס דאָס שטייט גלייך נאָכדעם אין פסוק „על המזבח כל הלילה עד הבקר": (ב) „וללמד על הפסולין איזה אם עלה ירד ואיזה אם עלה לא ירד שכל תורה לרבות .. שאם עלו לא ירדו".

דער אונטערשייד צווישן די צוויי סוגי הוספה איז דער חילוק פון איכות און כמות: דער ערשטער סוג איז אַ הוספה אין איכות הקרבן — נייע פרטי דינים אין דעם זעלבן קרבן בייטן די איכות פון קרבן; און דער צווייטער סוג איז אַ הוספה אין כמות — נאָך אַ מין קרבן, אָדער אַ הוספה אין כמות הקרבנות מיטן זעלבן דין.

און פון דעם וואָס די הוספה איז ניט נאָר אַן איכות'דיקע (דורך צוגעבן נאָך פרטי דינים), נאָר אויך אַ כמות'דיקע (דורך צוגעבן נאָך אַ קרבן), איז דאָ אַ הוראה אין עבודת ה':

„גשמיות" מעסט זיך מערסטנס אין „כמות" און „רוחניות" — אין „איכות". די הוראה פון ענין הנ"ל, אַז דער וועג צו הוספה אין איכות ורוחניות איז אַמאָל דוקא דורך הוספה אין (דער עבודה מיט) „כמות" וגשמיות. דער וועג צו דערגרייכן דעם אמת'ן עילוי אין עבודה רוחנית איז (ניט דורך אָפּשלינן זיך פון וועלט און פאַרנעמען זיך נאָר מיט רוחניות'דיקע ענינים, נאָר) דורך דער עבודה צו מאָכן (נאָך) גשמיות'דיקע ענינים אַ קרבן לה'; און דוקא דורך דעם אופן פון מגביר זיין די „צורה על החומר"[45] — אַז פון חומר מאָכט מען צורה, פון כמות מאָכט מען איכות[46] — ווערט אויפגעטאָן אַ פיל העכערער עילוי אין דער עבודה רוחנית פון נשמה.

ט. די עבודה פון הוספה בכמות אין אַ בריייטערן מובן איז די התעסקות צו

---

44) וי"ל, דמה שבחטאת יש דיבור חדש הוא רק מפני שהפסיק בדיני מנחת כהנים.

45) ראה קונטרס תורת החסידות פי"א-יב.

46) דוגמא להסיכת „כמות" ל„איכות" בהלכה — עשרה מישראל לגבי פחות מעשרה. ועוד רבים. — גם י"ל: המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פסור אף על הכלי שהכלי טפילה לו (משנה שבת צג, סע"ב. רמב"ם הל' שבת ספי"ח) — היינו, שאף שגשם הכלי יש לו שיעור וכמות להתחייב עלי', הנה כאשר מוציא הכלי בשביל האוכלין, „כוונת" הכלי — זה שהיא בשביל האוכלין — נעשית כל מציאותה; ומכיון שהאוכלין הן פחות מכשיעור, גם הכלי הוא — פחות מכשיעור.

מקרב זיין וואס אַ גרעסערע כמות פון אידן לתורה ומצות, ביז אַז אפילו אַזעלכע וואס בחיצוניותם זעען זיי אויס ניט ראוי למזבח („פסולין" ר"ל) — אויך זיי איז ער מעלה אויפן מזבח און אין אַן אופן פון „(אם עלו) לא ירדו";

און דורכדעם איז „מאיר עיני שניהם ה"[47] — אַז ביי אים וועלט נתוסף אַן אור גדול וואס איז ניט בערך צו זיין אייגענער עבודה, ביז אַז עס וועלט ביי אים גאָר אַן אַנדער איכות אין עבודה, ער בלייבט צוגעבונדן, איז עולה אויפ'ן „מזבח", וואס איז זובח ומבטל זיין מציאות, עלי' למעלה ממדידה והגבלה — „כל הלילה עד הבקר", דורכן גאַנצן העלם הגלות ביז דער בקר פון אור הגאולה[48].

(משיחת ש"פ צו תשל"ג)

47) משלי כט, יג. תמורה טז, א. תניא בהקדמה.

48) כפי' האוה"ח הק' עה"פ.